

Het PAROOL

ON

VIBAUTSTRAAT 131, 1091 GL AMSTERDAM TELEFOON 020 - 562 9333

OPGERICHT IN HET OORLOGSJAAR 1940, 52STE JAARGANG NR 14492

door
FRENK DER NEDERLANDEN

AMSTERDAM - Een nieuw theater voor Toneelgroep Amsterdam, een middelgrote zaal voor dans en modern toneel en zes bioscoopzalen met 2100 stoelen. Dat zijn de belangrijkste ingrediënten van een ingrijpend verbouwingsplan dat architect Kees Spanjers van het bureau Pieter Zaanen heeft ontworpen voor het theater-bioscoopcomplex tussen de Marnixstraat en de Leidsekade.

In het complex, dat eigendom is van de gemeente, zijn nu Theater Bellevue, het Nieuwe de la Mar Theater en de Cannon-bioscopen Calypso en Bellevue/Cinorama gevestigd. De rigoureuze verbouwing zou tot gevolg hebben dat het Nieuwe de la Mar verdwijnt. De voorstellingen daar kunnen volgens Spanjers worden overgenomen door de

Groots plan voor theatercomplex bij Leidseplein

Stadsschouwburg, waar na het vertrek van Toneelgroep Amsterdam jaarlijks tachtig speeldagen vrijkomen.

Ook de kleine zaal van Theater Bellevue is vooralsnog niet in het plan opgenomen. De huidige, grote zaal maakt plaats voor een theater met 350 stoelen.

Voor Toneelgroep Amsterdam is een theaterzaal met een vaste tribune voor driehonderd toeschouwers en een flexibele schuiftribune voor nog eens 350

bezoekers gepland.

Het aantal bioscoopstoelen zou met zeshonderd worden uitgebreid. Spanjers denkt aan een premièrezaal met 650 stoelen en vijf kleinere bioscoopzalen voor 180 tot 450 bezoekers.

Tussen de Marnixstraat en de Leidsekade zou een voor iedereen toegankelijke binnenstraat moeten komen, waarin café-restaurant De Smoeshaan, theaterfoyers en een filmcafé een plaats kunnen krijgen.

Spanjers, die zelf het initiatief voor het plan heeft genomen, schat dat met de verbouwing 25 tot 35 miljoen gulden gemoeid zal zijn. Voor een aanzienlijk deel van de exploitatiekosten kan commerciële dekking worden gevonden. De kosten worden beperkt doordat de kantoren en repetitieruimten van Toneelgroep Amsterdam in de schouwburg kunnen blijven.

Het toneelgezelschap en de Cannon-directie staan positief tegenover het plan, maar de Theatercombinatie Bellevue/Nieuwe de la Mar is minder blij. Directrice Hanneke Rudelsheim: "Het valt ons rauw op ons dak. Van de vier zalen die we nu hebben, zou er maar één overblijven. Voor een groot deel van ons aanbod zou geen plaats meer zijn. Ik voel me als de directeur van De Nederlandsche Bank, die ineens filiaalhouder in Assen wordt."

• Lees verder op pagina 9

Vervolg van pagina 1

"Begrijp me goed: het plan is voorlopig niet meer dan een onderzoek naar de mogelijkheden voor een nieuw theatercomplex. In de uitwerking kan er nog van alles veranderen. Maar dit is snel te realiseren en financieel haalbaar. Toneelgroep Amsterdam hoeft niet te wachten op de li-oovers en de bioscopen gaan er enorm op vooruit."

Eigenlijk had hij zijn plan nog even geheim willen houden tot dat alle betrokkenen op één lijn zouden zitten. Maar nu publiciteit niet langer is tegen te houden, laat architect Kees Spanjers zijn aanvankelijke aarzeling snel varen.

"Toen ik in de rapporten over het Kunstenplan las dat de theaterfunctie van het Leidseplein moet worden versterkt, ben ik direct achter de tekentafel gaan zitten. Gewoon uit interesse voor het theater, om eens te kijken wat de mogelijkheden zijn. En die bleken niet gering. Alles paste naadloos in elkaar."

Ooit was in de gebouwen tussen de Marnixstraat en Leidseka-de het hotel-café-restaurant Hollandais ondergebracht. In de ja-

'Mogelijkheden theater Leidseplein niet gering'

ren dertig en veertig werd het complex door de familie Du Fourny verbouwd tot theater en bioscoop. Na de oorlog werd in het aanpalende schoolgebouw het Nieuwe de la Mar Theater gevestigd.

De accommodaties zijn inmiddels flink verouderd. Zowel Bellevue als Cannon heeft daarom vervegorderde plannen voor een interne verbouwing. Bellevue wil het podium vergroten om het theater geschikt te maken voor dansvoorstellingen, terwijl Cannon de twee bioscopen grondig wil renoveren.

Het plan van Spanjers, die eerder meewerkte aan de verbouwingen van Frascati, De Brakke Grond, De Balie en de Beurs van Berlage, gaat echter veel verder. De architect: "Ik kan me voorstellen dat het voor de Theater-

combinatie even slikken is, maar je moet naar het totaal kijken. Bovendien zou ik niet weten waar elders in de binnenstad een nieuw theater voor Toneelgroep Amsterdam zou kunnen worden neergezet."

De gemeente heeft inmiddels, zij het informeel, positief gereageerd op het schetsplan. Ook Toneelgroep Amsterdam en Cannon kunnen zich vinden in de ideeën van Spanjers. Gerrit Kort-hals Altes, zakelijk leider van het toneelgezelschap: "Het is absoluut een mooi plan. Maar ons definitieve standpunt hangt af van de gesprekken met de Theatercombinatie. We hebben een goede relatie; en dat willen we graag zo houden."

Wim van Wouw, algemeen directeur van Cannon Nederland: "Een uitstekend concept, dat ze-

ker haalbaar is. Als het theater en de bioscopen bij het Leidseplein elkaar kunnen versterken, moeten we dat onmiddellijk doen. En Spanjers is de juiste man voor een project als dit."

Hanneke Rudelsheim, directeur van de Theatercombinatie, denkt daar anders over. "We zijn vooral woedend over de manier waarop Spanjers te werk is gegaan. Toneelgroep Amsterdam en Cannon zijn wel benaderd, terwijl wij er toevallig achter kwamen waar hij mee bezig was. Zo ga je niet met elkaar om. Daar zijn we goed giftig over."

Het plan zelf roept volgens Rudelsheim vooral veel vragen op. "De uitbreiding van de bioscopen gaat ten koste van het theater. Ik schat dat ongeveer vijfhonderd voorstellingen verloren zouden gaan. Het Nieuwe de la

Mar heeft een unieke functie in Amsterdam. Dat kun je niet met één streep van de kaart vegen. En de kleine zaal van Bellevue is de plek voor beginnende cabaretiers. Waar moeten die dan naar toe? En wie moet zo'n complex beheren: de Toneelgroep Amsterdam of wij?"

Toch wijst Rudelsheim het plan van Spanjers niet helemaal van de hand. "Het zou misschien interessant zijn eens een andere architect naar het complex te laten kijken. Spanjers is niet de enige die kan tekenen."

Spanjers reageert geschrokken op de kritiek van Rudelsheim. "Ik wil geen ruzie op mijn geweten hebben. Maar het ligt toch voor de hand dat als er - op welke plek dan ook - een nieuw theater voor Toneelgroep Amsterdam komt, de totale programmering van de theaters rond het Leidseplein opnieuw moet worden bekeken? Het is niet aan mij die discussie nu al aan te gaan."

Spanjers sluit niet uit dat in de uitwerking alsnog ruimte wordt gevonden voor de kleine zaal van Bellevue. "Een prima suggestie, waar we zeker naar moeten kijken."